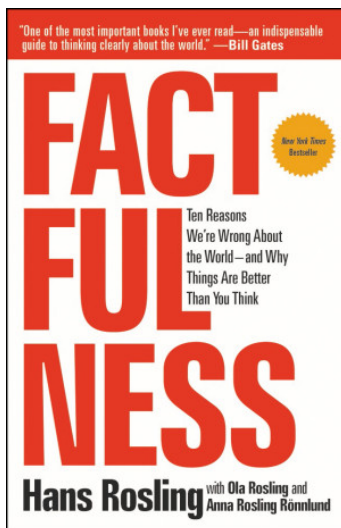

Vaksine mot avmakt og apati

ANMELDELSER

JANA MIDELFART HOFF

Overlege, dr.med., Nevrologisk avdeling
Haukeland universitetssykehus

Hans Rosling, Ola Rosling, Anna Rosling Rönnlund

Factfulness

Ten reasons we're wrong about the world – and why things are better than you think. 342 s, tab, ill. New York, NY: Flatiron Books, 2018. Pris USD 28

ISBN 978-1-250-10781-7

Til tider kan det kjennes litt mørkt ut, både årstidsmessig og hva utviklingen i verden angår. Denne boken er en vaksine mot den avmakten man lett kan føle. Her får man en pedagogisk og faktabasert booster-dose mot følelsen av at «alt blir bare verre». For som Melinda Gates skriver i omtalen: «Fremskritt er ofte stille». Den er som regel en gradvis utvikling i riktig retning over flere år – ikke

en revolusjon i løpet av noen dager. Boken er tettpakket med statistikk og fakta, men likevel lett å lese: pedagogisk oppbygget, med gode figurer/illustrasjoner og morsomme anekdoter fra Roslings liv.

Noe av det mest nyttige for meg i boken var inndelingen av verdens befolkning i fire inntektsnivå. Ikke etter øst/vest, u-land/i-land etc.: På nivå 1 (en milliard mennesker) har man en dollar om dagen, ingen sko, ingen tilgang på rent vann eller ovn. På nivå 2 (4 dollar om dagen, 3 milliarder mennesker) er livet fremdeles tøft, men man kan kjøpe sko og høner, har rent vann og madrass å sove på. På nivå 3 (2 milliarder mennesker) har man 16 dollar daglig i snitt, mens på nivå 4 (1 milliard mennesker, bl.a. Norge og Sverige) mer enn 64 dollar om dagen. Skalaen er god og viser tydelig hvor feil vi på nivå 4 tar – alle som ikke har det som oss, er ikke «like fattige». De fleste mennesker lever faktisk på nivå 2 og 3, tilsvarende levestandard i Vest-Europa/USA på 1950-tallet, og stadig flere når nivået over.

Boken er inndelt i ti kapitler: «Ten reasons we're wrong about the world». The Negativity Instinct tar et oppgjør med vår tendens til å tro at ting stadig blir verre. «Feil», sier Rosling, og viser bl.a. at ekstrem fattigdom er halvert globalt i løpet av de siste 20 årene. Da Roslings mor ble født i Sverige i 1921, var landet på nivå 2, tilsvarende Zambia i dag. I dag er Sverige nivå 4. Vår tendens til å «svartmale» forsterkes av at gode nyheter sjelden blir nyheter, og fortiden ofte forgylles – i etterkant.

Factfulness er en bok som gir en innsikt, og setter en i stand til å engasjere seg der det betyr noe. Den bagatelliserer ikke problemene vår klode står overfor, men er tydelig på at tiltak i kampen mot klimaendringer og fattigdom må styres av fakta, ikke fordommer og negative følelser. Nyttig å merke seg både som lege og som samfunnsborger. *Factfulness* er også et testament over Hans Rosling; hans «last battle in [a] lifelong mission to fight devastating ignorance». Under skrivingen av boken fikk han påvist pankreascancer, som han til slutt døde av. Dette gir boken en ekstra klangbunn.

Publisert: 26. november 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0702
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.